

Friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen?

- en kvantitativ studie med högstadiееlever i
Danderyds kommun

Linda Borg & Sabina Magnusson

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete avancerad nivå 67:2013
Lärarprogrammet 2009-2013
Seminariehandledare: Rolf Carlson
Examinator: Karin Redelius

Outdoor activity/learning and outdoor recreation in physical education?

- A quantitative study with high school students in
Danderyd

Linda Borg & Sabina Magnusson

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES
Essay for the degree of Master 67:2013
Teacherprogram: 2009- 2013
Supervisor: Rolf Carlson
Examiner: Karin Redelius

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Studien avser att undersöka om högstadiel elever får prova på friluftsliv och utevistelse i sin idrottsundervisning utifrån kunskapsmålen i Lgr 11 samt hur nöjda de är med momentet friluftsliv och utevistelse.

Frågeställningar:

- Vilka moment inom ämnet friluftsliv och utevistelse får eleverna prova på i sin idrottsundervisning utifrån kursplanen?
- Hur ser de inbördes förhållandena ut mellan momenten inom friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen enligt eleverna?

Metod

Totalt deltog 124 högstadiel elever från en skola i Danderyds kommun. Eleverna fick besvara en pilottestad enkät med frågor om deras undervisning i friluftsliv och utevistelse. Enkäten utformades efter kunskapsmålen i Lgr 11. Insamlad data bearbetades i Excel och Statistica.

Resultat

Resultatet visade att de flesta elever upplever att de fått prova på samtliga moment inom friluftsliv och utevistelse i skolan enligt Lgr 11. Eleverna fick till största del ta lärdom av orientering i okänd miljö med olika hjälpmedel. Även andra moment inom friluftsliv såsom livräddning under olika årstider fick eleverna ta del av men inte i lika stor utsträckning. De moment som eleverna upplevde de fått prova på minst var att själva planera, organisera och genomföra en friluftaktivitet samt friluftslivets kulturella traditioner.

Slutsats

Studien talar emot tidigare forskning om att friluftsliv är ett bristande moment i skolan. Skolan vi undersökte hade bra förutsättningar för att kunna undervisa och uppnå målen i friluftsliv och utevistelse utifrån Lgr11 med deras geografiska läge. Studiens resultat visar att eleverna fått prova på samtliga kunskapsmål.

Summary

Aim

The aim with the study is to investigate if high school students get to experience outdoor teaching and outdoor activities based on its content within the curriculum Lgr 11 and how satisfied they are with the specific segment as a whole.

Research questions:

- What part of outdoor teaching and outdoor activities do the students get to experience in physical education based on the curriculum Lgr 11?
- According to the students, how does the interrelation between the different segments of outdoor teaching and outdoor activity look like?

Method

A total of 124 students from the eighth and ninth grade in Danderyd took part in the study. The students were asked to answer a pilot-tested questionnaire regarding their education in outdoor teaching and outdoor activities. The questionnaire was based on the learning goals from Lgr 11. The collected data were processed in Excel and Statistica.

Results

The result shows that the majority of students feel that they have got to experience all segments from outdoor teaching and outdoor activity as stated in the curriculum Lgr 11. The dominating segment according to the students was orientation in unknown environment with the help of different resources. Other segments within outdoor teaching and outdoor activity, e.g, life-saving training throughout the different seasons was mentioned as well, but not to the same extent. The minority of activities within the segment of outdoor teaching and outdoor activity, i.e, the activities that the students had experienced the least, were to plan, organize and perform outdoor activity, as well as being taught about the cultural traditions that come with outdoor teaching and outdoor activities.

Conclusions

The study argues against previous research that outdoor teaching and outdoor activities is lacking in presence in school. The school where the study took place had good opportunities to teach and to achieve the goals of outdoor teaching stated in Lgr 11, much thanks to their geographical location. The result demonstrates that the students have got to practice all segments within the curriculum Lgr 11.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Friluftslivets utveckling i läroplanerna från Lgr 62 – Lgr 11	3
1.3 Definition av friluftsliv.....	6
1.4 Forskningsläge	7
1.5 Teoretisk utgångspunkt	9
1.6 Syfte och frågeställningar.....	10
2 Metod	11
2.1 Urval.....	11
2.1.1 Kontext	11
2.2 Etiska överväganden	12
2.3 Procedur	12
2.3.1 Utformning av enkät.....	12
2.3.2 Pilotstudie.....	13
2.3.3 Genomförande	13
2.4 Bearbetning av data.....	14
2.5 Bortfall	14
2.6 Validitet.....	14
2.7 Reliabilitet	15
3. Resultat.....	16
3.1 Vilka moment inom friluftsliv och utevistelse får eleverna prova på i sin idrottsundervisning utifrån kursplanen?.....	17
3.2 Hur ser de inbördes förhållanden ut mellan momenten inom friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen enligt eleverna?.....	23
3.3 Sammanfattning	23
4. Diskussion och analys	24
4.2 Framtidsperspektiv	27
4.3 Slutsats	28
Käll- och litteraturförteckning.....	29

Bilaga 1 Käll- och litteratursökning

Bilaga 2 Brev till skolan

Bilaga 3 Brev till föräldrarna

Bilaga 4 Enkät

Tabell- och figurförteckning

Figur 1 – Modell för ramfaktorteorin	9
Figur 2 – Elevernas inställning till friluftsliv	16
Figur 3 – Hur nöjda samtliga elever är med deras undervisning i friluftsliv	17
Figur 4 – Elevernas upplevelse av friluftaktiviteter utomhus sommarhalvåret	18
Figur 5 – Elevernas upplevelse av friluftaktiviteter utomhus vinterhalvåret	18
Figur 6 – Elevernas upplevda kunskap om livräddning under sommarhalvåret	19
Figur 7 – Elevernas upplevda kunskap om livräddning under vinterhalvåret	20
Figur 8 – Elevernas upplevda kunskap om allemansrätten	20
Figur 9 – Elevernas upplevda kunskap om orientering	21
Figur 10 – Elevernas upplevda kunskap om planering av friluftaktiviteter	22
Figur 11 – Elevernas upplevda kunskap om friluftslivets kulturella traditioner	22
Tabell 1 – Elevernas rangordning på momenten inom friluftsliv	23

1 Inledning

Friluftsliv har alltid varit en del av svensk kultur. Det började med en miljö för att överleva och växa upp i tills idag då naturen är mer inriktad mot upplevelsemiljö. Utvecklingen kan även ses i skolans värld där friluftsliv sedan långt tillbaka i tiden haft en plats. Utvecklingen i vad elever får ta del av och lära sig har också utvecklats från den första kursplanen till läroplanen som finns idag (Skolverket 2011). Under tidens gång har friluftslivets plats i läroplanen varierat från tydligt till mindre tydlig. Men i dagens kursplan Lgr 11 har det återigen blivit ett tydligt kapitel om vad elever ska få ta del av vad gäller friluftsliv och utevistelse i skolan (ibid.). Utvecklingen av friluftslivet har i Sverige haft ett kulturellt värde som vi anser viktigt att behålla och där startade intresset för studien.

1.1 Bakgrund

Människan har sedan långt tillbaka i tiden varit en del av naturen. Naturen har används som en miljö att vistas i men även en plats för samlar och överlevnad i form av jakt och samlare. Det finns idag inte längre en tydlig gräns om vad som människan kontrollerar som till exempel fällning av skog och vad naturen egentligen trivs bäst av. (Sandell & Sörlin 2008, s. 10)

”Det naturälskade svenska folket” började arrangera organisationer för att få ungdomar att uppskatta friluftslivet i slutet på 1800-talet (Sandell & Sörlin 2008, s. 27). Det bildades tre stora organisationer, Friluftsfrämjandet, Svenska Scoutföreningen och 4H-rörelsen. Friluftsfrämjandet har haft stor påverkan i uppbyggnadsskedet för idrottsrörelsen och inom rörelsen utövades aktiviteter som innehöll tävlingar som främst var skidåkning. (Ibid., s. 28 f.) Svenska Scoutföreningen bildades i Sverige 1912 och blev direkt populärt både bland pojkar och flickor. Redan på 1930-talet hade 27 000 svenska pojkar och flickor hittat intresset för Scoutföreningen. Tanken var att deltagarna skulle få kontakt med naturen men framförallt utveckla sin personliga mognad och växa upp och ta ansvar. Några år senare bildades 4H-familjen. Inom organisationen fanns fyra grundmål, varav ett var ”uppfostran till hjälpsamhet och solidaritet” (ibid., s. 31). Målet var även att få ut folk i naturen, låta dem prova på lekar och idrottsliga övningar. Inom 4H-rörelsen var jord- och skogsbruk en stor del. (Ibid., s. 30 f.)

I början på 1900-talet ändrades friluftslivets innehåll om och gick från en syn utifrån naturen som bruksvara till naturupplevelser. Friluftslivet blev mer en aktivitet som skedde på fritiden (Sandell & Sörlin 2008, s. 32). Även stadsbor började hitta ut till naturområden för att hitta en balans gentemot stadslivets miljö. Det är en stor bidragande faktor till att friluftslivet har lyckats etableras. (Ibid., s. 38) Allt mer som tiden gick blev friluftsliv mer vanligt och under 1930-talet förknippades fritid med friluftsliv (Eskilsson 2008, s.78). Svenska röda korset gav 1934 ut en handbok om friluftsliv och hälsa, där friluftsliv beskrivs som en ”mäktig hälsokälla” (ibid., s. 80). Med tiden urbaniserades samhället och folk flyttade tillsammans med industrierna in i samhället. Naturen var bra för människan som på sin lediga tid kunde ta sig ut i naturen för att bygga upp sin kroppsliga och själsliga hälsa (ibid.).

Friluftsliv som användningsområde i skolan kan ses utifrån två perspektiv, metod och mål. Friluftsliv som metod eftersträvar att uppmärksamma värdet och utvinnandet ur friluftslivet, exempelvis hälsa. Att se friluftsliv som ett mål var mer inriktat mot individens upplevelse med naturen, vad individen upplever själv eller i samspel med andra individer i naturen. Sett till skolan förekommer båda perspektiven, men det är friluftsliv som metod som uppmärksammas i kursplanerna. (Sundberg & Öhman 2008, s. 111 f.)

Under 1950-talet startade Friluftsförbundet en friluftsskola som inriktade sig mot barn i åldern fem till sju år, verksamheten döptes till Skogsmulleskolan. Tanken var att barn redan vid låg ålder skulle få prova på och uppleva lekar och sagor i skogsmiljöer i förhoppning om att barnen skulle stimuleras till att få ett naturintresse som varade hela livet. (Rantatalo 2008, s. 138) Med upplevelse som mål bildades turismen, folk åkte i till Europa och andra delar i världen för att bland annat bestiga bergstoppar, vandra och åka skidor (Aronsson 2008, s. 210).

Allemansrätten kommer för första gången in i lagtext på 1970-talet och den anger att ”alla ska ha tillgång till naturen” (Bengtsson 2004, s. 7). Skogs- och naturområden tillhör oftast en fastighet men det betyder inte att ingen annan får vistas på marken. Individer får alltså vistas på områden som ägs av någon annan. Allemansrätten innebär att vistelse i naturen sker med hänsyn till sin omgivning, det är allt från djur- och växtliv till andra friluftslivsutövare. (Ibid., s. 7 f. & 61) Vistelse behöver inte bara betyda passering av mark, det kan även betyda att folk får stanna och nyttja marken under dagen eller för övernattnings. Kortare uppehåll är tillåtet om platsen lämnas på samma sätt som när människorna kom dit (ibid., s. 39). Vissa marker

och platsen kan vara känsliga att bruka. Ska därför en lärare ut i naturen med en klass eller kanske till och med en hel skola på till exempel en friluftsdag är det viktigt att läraren samtalar med markägaren om han/hon godkänner brukningen av marken (ibid., s.21 f.).

Friluftslivets originalaktiviteter har fram tills nu utvecklats från paddling till forspaddling, från slalomåkning till telemarksåkning och snowboardåkning (Sandell & Sörlin 2008, s. 206). Friluftaktiviteterna utvecklas för att passa in i vad befolkningen vill aktivera sig med på fritiden. Friluftsliv har nu blivit mer äventyrligt, folk är ute på friluftsliv för att söka spänning och upplevelser i vardagen (Aronsson 2008, s. 210). Gränsen mellan vad som definieras friluftsliv och sport är inte längre lika tydlig (Sandell & Sörlin 2008, s. 207). För att försöka hålla naturområden och naturaktiviteter vid liv har friluftsliv lyfts upp även inom politiken. Regeringens propositions mål är att ta vara på det friluftslivet, se till att alla kan nyttja naturens möjligheter (Regeringskansliet 2009).

”I propositionen föreslås även mål för friluftslivspolitik. Förslaget innebär att naturen ska vara tillgänglig för alla, att personligt och ideellt engagemang står i centrum, att allemansrätten värnas, att det hållbara brukandet tar hänsyn till friluftslivets behov, att kommunernas ansvar för den tätortsnära naturen är starkt, att friluftslivet bidrar till landsbygdsutveckling och regional tillväxt, att skyddade områden är en tillgång för friluftslivet, att friluftslivet har en given roll i skolans arbete, att fysisk aktivitet och avkoppling stärker folkhälsan och att beslut om friluftsliv fattas med god kunskap.” (Regeringskansliet 2009, s. 1)

1.2 Friluftslivets utveckling i läroplanerna från Lgr 62 – Lgr 11

Lgr 62 var den första läroplanen som omfattade hela det obligatoriska skolväsendet. Kunskapskraven för Lgr 62 var mestadels i form av färdighetsträning. Undervisningen skulle leda till att individen utvecklades inom olika moment. Exempelvis var orientering inte bara ett sätt att hitta genom skog och mark för att ta sig fram, det var även kunskapskrav på naturvård och trafiksäkerhet. Fokus låg även på skridskoundervisningen, där eleverna skulle ha iskunskap och kunskap om livräddning. (Sandahl 2005, s. 78) Inom ämnet idrott fanns givna moment som skulle ingå, varav friluftsliv med bland annat orientering, simning, skidåkning

och skridskoåkning. Aktiviteterna skulle endast utövas under friluftsdagar. Tanken med friluftsdagarna var att eleverna skulle få komma ut i naturen, men även hitta en integrering med andra ämnen exempelvis matematik. (Ibid., sid 81-82)

Förändringen från Lgr 62 utifrån ett friluftslivsperspektiv förändrades inte drastiskt i jämförelse med Lgr 69. Friluftsdagarna blev dock mer inriktade mot vistelse i skog och natur med friluftaktiviteter som orientering, simning, terränglöpning samt skid- och skridskoåkning. (Sandahl 2005, s. 83)

Lgr 80 uppstod efter att Lgr 69 ifrågasatts under en längre period. Med nya läroplanen Lgr 80 blev undervisningen gemensam för pojkar och flickor. Tio huvudmoment infördes och fyra av dem var orientering och friluftsliv; simning och livräddning; skidåkning; skridskoåkning, iskunskap och livräddning. Det blev även ett namnbyte, *gymnastik* hade nu ersatts med *idrott*. Friluftsdagarna reducerades med cirka tre dagar från den tidigare läroplan som innehöll cirka tio till elva friluftsdagar. Utvecklingen gick framåt för utomhusaktiviteter, friluftslivet fick nu en tydligare mall för lärarna att följa. (Sandahl 2005, s. 87) Skolorna fick i uppgift att efter lokala förutsättningar bege sig ut med eleverna i skog och mark för att uppleva naturen med hjälp av sina kunskaper som exempelvis orientering (ibid., s. 88).

Under 1990-talet växte ytterligare en ny läroplan fram, Lpo 94. Namnet idrott passade inte längre in för vad som ingick i undervisningen. Istället kom namnet *idrott och hälsa* som täckte mer om vad undervisningen utvecklats till. Lpo 94 kursplan fick en omfattande förändring, huvudmomenten byttes ut mot tre stycken kunskapsområden. I tidigare kursplaner har det varit tydligare om vad som ska ingå men i Lpo 94 fanns enbart natur och friluftsliv som ett kunskapsområde, vilket lämnade ett större ansvarstagande till lärarna. (Sandahl 2005, s. 97) Innan införandet av läroplanen Lpo 94 hade regeringen visioner om att barn och ungdomar skulle få möjlighet genom skolans regi att vistas och uppleva naturen (Regeringskansliet 2009).

”Regeringens bedömning: Barn och ungdomar bör inom förskolan och skolan ges goda möjligheter att vistas utomhus så att de får natur- upplevelser och kunskap om naturen och värdet av att utöva friluftsliv. Förskolan och skolan kan ha stor betydelse för att öka

intresset för och kunskapen kring friluftsliv och natur.”
(Regeringskansliet 2009, s. 41).

För att få en tydligare inblick om vad Lgr 11 innehåller utifrån ämnet idrott och hälsa kommer utdrag från kursplanen att presenteras nedan. I dagens läroplan Lgr 11 har friluftsliv återigen fått en större och tydligare del av kursplanen för idrott och hälsa. I kursplanen för idrott och hälsa i Lgr 11 finns följande syfte med ämnet:

”Genom undervisningen ska eleverna utveckla förmågan att vistas i utemiljöer och naturen under olika årstider och få förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om risker och säkerhetsfaktorer i samband med fysiska aktiviteter och hur man agerar i nödsituationer.” (Skolverket 2011, s. 51)

Syftet framhäver att friluftsliv och utevistelse ska vara en del av elevernas undervisning i ämnet idrott och hälsa och att de ska utveckla en förmåga inom ämnet (Skolverket 2011, s. 51). Inom momentet friluftsliv och utevistelse för elever i årskurs 7-9 framgår det att nedanstående moment ska ingå i deras undervisning:

- ”• Att orientera i okända miljöer med hjälp av kartor och andra hjälpmedel för positionering.*
- Hur olika friluftslivsaktiviteter kan planeras, organiseras och genomföras.*
- Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.*
- Kulturella traditioner i samband med friluftsliv och utevistelse.*
- Badvett och säkerhet vid vatten vintertid. Hantering av nödsituationer i och vid vatten med alternativa hjälpredskap, enligt principen för förlängda armen.”* (Skolverket 2011, s. 54)

För att eleverna ska uppnå kunskapskrav E innan de slutar nian krävs att eleverna med viss säkerhet kan:

”Eleven planerar och genomför friluftaktiviteter med viss anpassning till olika förhållanden, miljöer och regler. Dessutom kan eleven med viss säkerhet orientera sig i okända miljöer och använder då kartor och andra hjälpmedel.

Eleven kan på ett i huvudsak fungerande sätt förebygga skador genom att förutse och ge enkla beskrivningar av risker som är förknippade med olika fysiska aktiviteter. Dessutom kan eleven hantera nödsituationer vid vatten med alternativa hjälpredskap under olika årstider.” (Skolverket 2011, s. 56)

Utifrån utvecklingen av skolans olika läroplaner och kursplaner om friluftsliv och utevistelse startar intresset till studien. Hur ser det ut i skolan? Får eleverna prova på alla kunskapsmål inom friluftsliv och utevistelse? Om inte, var är bristerna som vi blivande idrottslärare kan förändra.

1.3 Definition av friluftsliv

Begreppet friluftsliv definieras på flera olika sätt. Det är ett komplext begrepp som kan vara svårt att avgränsa (Nilsson 2007, s. 141). Vi har valt en definition av friluftsliv som Friluftgruppen utformat 1999. Friluftgruppen tillsattes av regeringen och hade då som uppdrag att göra en granskning om framtida mål som staten skulle stödja inom friluftsliv. En tydlig utgångspunkt var att det statliga friluftsstödet inte längre skulle ses som en del av statens stöd till idrotten. (Regeringskansliet 1999, s. 9)

Definitionen av friluftsliv som Friluftgruppen tagit fram och som studien avser att använda som utgångspunkt är:

”Med friluftsliv avses i förordningen vistelse och fysisk aktivitet utomhus för att uppnå miljöombyte och naturupplevelse utan krav på prestation eller tävling.” (Regeringskansliet 1999, s. 15)

Definitionen för friluftsliv kommer användas i studien eftersom den utesluter idrotter som har krav på prestation och tävling. Det kan ofta bli att friluftsliv tolkas fel och att vissa

idrottsaktiviteter utomhus tolkas som friluftsliv och utevistelse (Svenning 2001, s. 20; Backman 2004a, s. 34).

1.4 Forskningsläge

Backman (2011, s. 274) gjorde en textanalys för att undersöka hur friluftsliv uttrycks i de nationella läroplanerna samt de lokala kursplanerna för idrott och hälsa från 1955 – 1994. Analysen visade att den nationella läroplanen utvecklats från specifika detaljer om innehållet till mindre specificerade bestämmelser. De lokala kursplanerna visade en stor variation, vissa skolors kursplaner var näst intill identiska med den nationella kursplanen medan andra tolkat fram en egen lokal kursplan. På vissa skolor fanns inte friluftsliv med i de lokala kursplanerna trots att det stod klart och tydligt i den nationella kursplanen om friluftsliv. (ibid., s. 274 ff.) Lärarna tolkar läroplanerna olika och det kan som sagt leda till att aktiviteter som fotboll kan anses som friluftsliv och vara en av aktiviteterna eleverna får lov att välja att utföra under en friluftsdag (Svenning 2001, s. 20; Backman 2004 a, s. 183).

I kursplanen för idrott och hälsa finns det tydliga riktlinjer på hur undervisningen i friluftsliv och utevistelse ska bedrivas, ändå menar Backman (2010, s. 86) att det är bristande undervisning av friluftsliv i den svenska skolan. Efter intervjuer med idrottslärare, lärarutbildare och analyser av läroplanen framgick det att friluftsliv inte undervisas enligt läroplanen. Bristen på friluftsliv i skolan förklarades av att lärarna tyckte det var otydliga formuleringar i läroplanen. Lärarna tolkade kursplanen som att undervisningskrav var att lektionerna skulle äga rum i natur långt ifrån civilisationen som därmed kräver tid, utrustning, ekonomiska resurser och även medför risker. (Ibid.) Fokus låg ofta istället på orientering vilket bidrog till att bedömningen även utgick ifrån orientering och inte friluftsliv. Lärarna gjorde tolkningar som utgick ifrån kriterier utifrån de lokala kursplanerna (Nilsson, Kraepelien-Strid & Seger 2007, s. 154; Backman 2010, s. 274ff.). Backman (2004 a, s. 33) anser att de friluftslivsaktiviteter elever mest provar på i skolan är orientering, skridsko och slalom och att friluftslivsaktiviteter eleverna provar minst är långfärdsskridsko, paddling och friluftsteknik.

Att friluftslivsaktiviteter tar tid är ingen hemlighet och att hinna ut och njuta av naturen på en idrottslektion kan därför vara svårt. I stället för att bedriva friluftsliv på idrottslektionerna föredrar Backman (2004b, s. 185) att friluftsliv med fokus mot naturupplevelser sker på

friluftsdagar. Tanken är att eleverna ska hinna landa i naturen med både kropp och själ för att kunna bilda sig en uppfattning om naturen och dess stillhet (ibid.). Det finns en mängd olika värden som kan kopplas till friluftsliv i skolan och även vara en orsak till varför friluftsliv är viktigt. Det har visat sig att elever som känner sig trygga i naturen även känner att de har bättre självförtroende gällande aktiviteter utomhus (Palmberg & Kuru 2000, s. 33f.). Friluftsliv kan underlätta samverkan mellan olika ämnen, gemenskap, socialisation och fysisk aktivitet. Det har även ett egenvärde som kan leda till att eleverna fortsätter med friluftsliv under deras liv (Svenning 2001, s. 19). Elever som är erfarna i naturen visar oftare förmåga och motivation att vilja vidta åtgärder, exempel som att plocka upp skräp efter sig utomhus. De eleverna visar även förståelse om sambandet mellan natur och miljö (Palmberg & Kuru 2000, s. 35).

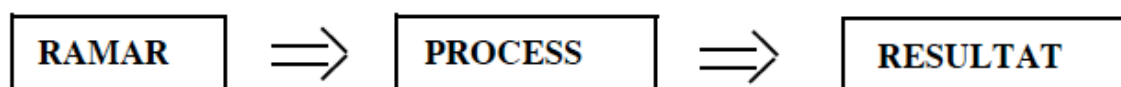
Aktiviteter i naturen kan delas upp i tre olika delar; friluftsliv, friluftsturism och friluftssport. De två första har för avsikt att ta del av upplevelser i naturen, medan den tredje fokuserar mot tävlingsaktiviteter i naturmiljöer (Nilsson 2007, s. 141). Aktiviteter som tolkas både som idrott och friluftssport, till exempel fotboll utomhus är de aktiviteter som eleverna mest fått prova på i skolan medan de utpräglade friluftaktiviteterna är ovanliga (Backman 2004a, s. 34). Svenning (2001, s. 20) anser att det är ett allvarligt problem att definitionerna av friluftsliv och friluftsverksamhet förändrats. I skolans värld kan därför en förvirring mellan friluftsliv och friluftaktiviteter uppstå (ibid.). Backman (2004a, s. 183) menar att skolan mestadels undervisar eleverna i olika friluftaktiviteter som orientering i stället för friluftsliv. Svenning (2001, s. 19) menar även att friluftsdagarna har minskat sedan Lpo 94 infördes och att det tydligt syns hur dagarna minskat med tiden även innan dess.

De friluftslivsaktiviteter som utövas mest är de aktiviteter som kräver mindre utrustning och är mer lättillgängliga skriver Backman (2011, s. 2). Vandring i naturen är det elever i årskurs nio mest provat på. Ungefär hälften av eleverna har provat att sova i tält och åka skidor. Två av fem hade provat att åka skridsko utomhus. Bland elever i årskurs sex är det vanligare än bland elever i årskurs nio att de har provat friluftsteknik, cykling utomhus och vandring i skogen medan det är vanligare bland elever i årskurs nio att åka slalom. (Backman 2004a, s. 2) Enligt Engström (1972, s. 87 f.) visade det sig att det var vanligare förr med friluftaktiviteter i skolan och att en tredjedel av de eleverna hade åkt längdskidor, slalom och skridskor minst tio gånger det senaste året.

Friluftsverksamhet i innerstaden på gymnasium har oftast ekonomiska resurser men, tidsbegränsning, transport och det geografiska läget utgör ett problem för möjlighet för friluftsdagar i innerstadsskolor i Stockholm. Naturupplevelser förekom sällan i innerstadsskolor och de gånger eleverna upplevde friluftsverksamhet så var det inomhus. En orsak visade sig vara att det i princip endast är idrottslärarna som ordnar friluftsdagar. (Al-Abdi 1984, s. 15-17) Vidare menar Al-Abdi (1990, s. 207) att friluftsverksamheten i landsortsskolor ser annorlunda ut. Elever på landsortsskolor vill ha fler friluftsdagar medan lärare tyckte det var lagom. Eleverna önskade i större utsträckning än lärarna fler hela friluftsdagar istället för halvdagar. Eleverna fick här vara med om både inomhus och utomhusaktiviteter men att utomhusaktiviteter dominerade. (Al-Abdi 1990, s. 206 f.)

1.5 Teoretisk utgångspunkt

Studien kommer använda sig av en teoretisk utgångspunkt som kommer att förklaras och ligga till grund för analys av resultat. Den teoretiska utgångspunkten som studien grundar sig i är *ramfaktorteorin* skapad av Urban Dahllöf (1967). Teorin utgår från att lärare i sin undervisning styrs av faktorer de inte har inflytande över men som får stor betydelse för elevernas undervisning (Lindblad, Linde & Naeslund 1999, s. 98). Ramfaktorteorin förklarar sambanden mellan undervisningens ramar och lektionens resultat. Undervisningens ramar kan definieras som lektionens tid, innehåll, skolans och elevernas karaktär. Ramarna påverkar lektionens resultat, exempelvis om lektionstiden är för kort för att hinna med ett visst moment. En ramfaktor kan exempelvis vara elevens viljenivå som avgör hur resultatet blir, exempelvis om eleverna är motiverade eller omotiverade under en lektion. Ramfaktorerna kan även leda till att vissa resultat är omöjliga att uppnå, ett exempel kan vara att tiden eller ekonomin inte uppfyller kraven för ett resultat. Det kan bidra till att vissa aktiviteter inte får plats under lektionstid eller att material är för dyrt att införskaffa vilket kan leda till att resultaten inte uppnås. (Ibid., s. 93)

Figur 1 - Modell för ramfaktorteorin.

Ramfaktorteorin förklarar att ramar leder till en process som sedan blir ett resultat (se figur 1). Teorin menar att politiska och administrativa beslut som storlek på klasser, lektionstid, ekonomiska resurser med mera, påverkar vad som är möjligt att göra under lektioner och på så sätt vad lektionerna kan innehålla. Det kan leda till att lärarna utifrån läroplanen skapar sin egen undervisning utifrån ramfaktorerna som klasstorlek, tidsbegränsning med mera. Resultatet kan bidra till att undervisningen skiljer sig åt i olika skolor eftersom förutsättningarna varierar. (Lindblad, Linde & Naeslund 1999, s.98) Teorin kan förklaras utifrån synvinklar, inre- och yttre ramfaktorer. Inre ramfaktorer påverkas av lärarens val av lektionsinnehåll, medan yttre faktorer inte går att påverka. Yttre ramfaktorer är främst begränsningar som tidsutrymme, material eller undervisningslokal. (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.)

Sammanfattningsvis kommer ramfaktorteorin användas för att analysera hur eleverna upplever friluftsliv och utevistelse i skolan. Vi undersökte vilka ramar inom ramfaktorteorin som påverkade elevernas undervisning. Det vi undersökte var förutsättningar som klasstorlek, lektionstillfällen, tillgång till skog och natur samt elevernas inställning till friluftsliv och utevistelse som påverkades av undervisningen. Vi har använt ramfaktorteorin för att främst få syn på elevens perspektiv i den här studien.

1.6 Syfte och frågeställningar

Studien avser att undersöka om högstadiel elever får prova på friluftsliv och utevistelse i sin idrottsundervisning utifrån kunskapsmålen i Lgr 11 samt hur nöjda de är med momentet friluftsliv och utevistelse.

Frågeställningar:

- Vilka moment inom ämnet friluftsliv och utevistelse får eleverna prova på i sin idrottsundervisning utifrån kursplanen?
- Hur ser de inbördes förhållanden ut mellan momenten inom friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen enligt eleverna?

2 Metod

Studien var en kvantitativ enkätundersökning där högstadieelever från en skola i Danderyds kommun deltog. Två årskurser åttor och tre årskurser nior deltog i undersökningen och av dem besvarade 124 elever enkätundersökningen. En enkät utformades för att besvara studiens syfte och frågeställningar. Studien använde sig av en gruppenkät, det vill säga en enkät som gick ut till hela klassen samtidigt som var samland under insamlingsdatumet. Eleverna besvarade enkäten enskilt. Fördelen med gruppenkät är att svarsfrekvensen brukar bli förhållandevis hög och att det är smidigt att dela ut enkäterna till en grupp samtidigt. En annan fördel var att individerna som svarade på enkäten hade god tid på sig om någon fråga krävde lite mer betänketid. (Ejlertsson 2005, s. 8 ff.)

2.1 Urval

Undersökningen genomfördes på en skola i Danderyds kommun. Val av en skola baserades utifrån ett bekvämlighetsurval då vi ville genomföra en fallstudie på en skola. Skolan var positivt inställda till undersökningen och var därför lämplig för vår studie. Två årskurser åttor deltog och tre årskurser nior, vilket motsvarade fem klasser och 133 elever där båda könen var representerande. Motivet till valet av elever i högstadiet var att de gick sista åren på högstadiet och eleverna var de vi författare fick tillgång till av skolan. Vi ansågs att eleverna var mest relevanta till vår studie då de var i slutskedet på deras utbildning på högstadiet och förmodligen gått igenom kunskapsmålen inom friluftsliv och utevistelse.

2.1.1 Kontext

Danderyds kommun består av en yta av 28 km². Av hela ytan utgör ungefär 20 % av naturområden och närmare en och en halv mil gränisar till vatten. Möjligheterna för att vara aktiv ute anses som stor och under sommarhalvåret finns vandringsleder, motionsspår, badplatser och lekplatser tillgängliga. Vintertid erbjuds Danderyds invånare preparerade längdskidåkningsspår samt flera olika konstfrusna isrinkar att åka skridskor på om isen på sjöarna inte håller. (Danderyds kommun)

Föreningslivet i Danderyds kommun erbjuder mycket variation, exempelvis scouting, segling, ridsport, skridskoskola, skidåkning, isjakt, bågskytte, skytte och orientering. Även Friluftsliv-

och isverksamhet finns som aktivitet med hjälp av Friluftsföräningars föreningar. (Danderyds kommun)

2.2 Etiska överväganden

Eleverna som deltog i studien hade inte fyllt 15 år ännu. Därav var vi författare tvungna att tänka på etiska övervägande gällande studiens metod. Eleverna svarade på en enkätundersökning efter att vi varit i kontakt med skolan. Först kontaktades skolan för godkännande, sedan skickade en lärare på skolan ett missivbrev till föräldrarna som vi skrivit för godkännande av att eleverna deltog i undersökningen (Hassmén & Hassmén 2008, s. 201; se bilaga 2 & 3). Därefter fick eleverna i början av enkäten information om vad den hade för avsikt att undersöka samt veta att enkäten var frivillig. Det betydde att när som helst kunde eleven välja att avbryta undersökningen utan konsekvenser. Eleverna fick även information om att enkäten var anonym och inte skulle läsas av någon mer än oss författare och handledaren. Under datainsamlingen visades respekt och hänsyn mot deltagarna och eleverna fick möjlighet att fråga mitt under undersökningen om det var något de inte förstod i enkäten. (Johansson & Svedner 2010, s. 20)

2.3 Procedur

2.3.1 Utformning av enkät

Följebrevet till enkäten skrevs med ett språk som ansågs passa elever i högstadiet (se bilaga 4). I inledningen av brevet förklarades studiens syfte och vi försökte även väcka ett intresse hos eleverna. Vi förklarade även att det var frivilligt att delta i enkätundersökningen och att de när som helst kunde avbryta deltagandet. Anonymiteten för eleverna poängterades också och det förklarades att datan endast skulle behandlas av oss författare och handledare för att sedan förstöras. Brevet avslutades med ett tack i förhand samt kontaktuppgifter till oss författare om någon skulle vilja kontakta oss. (Ejlertsson 2005, s. 39 ff.)

Enkäten utformades med strukturerade frågor med fasta svarsalternativ eftersom öppna frågor oftast kräver mer tid för sammanställning (Trost 2007, s.74). Enkäten hade ett anpassat språk för eleverna i högstadiet. Entydiga frågor som inte skulle kunna tolkas på mer än ett sätt försöktes omformuleras. Vi försökte få fram tydliga tids- och rumsangivelser, som i studien handlade om undervisningen på skoltid. Viktigt var även att ställa en fråga i taget för att få så

bra svar som möjligt. Frågorna var inte för långa och blev inte längre en vad som behövdes. Det är visat att minnesfaktorn har stor betydelse om frågor som handlar om bakåt i tiden. Därav hade vi minnesfaktorn i åtanke när vi skapade svarsalternativ till frågor som handlade om hur många friluftsdagar de haft i sin skolundervisning under deras tidigare läsår. I enkäten fanns även en rangordningsfråga som vi var medvetna om var en bra frågekonstruktion men som skulle kunna ge bortfall. Därför valde vi att vara extra tydliga med den frågan och förklarade den högt för samtliga eleverna innan de besvarade enkäten. (Ejlertsson 2005, s. 51 ff.; se bilaga 4)

2.3.2 Pilotstudie

Efter att ha skapat en enkät genomfördes en pilotstudie för att säkerhetsställa kvalitén och validiteten på enkäten. Även för att se om enkäten mäter det som den avser att mätas ifall den delas ut fler gånger till olika individer i samma målgrupp (Ejlertsson 2005, s. 99.). Efter första pilotstudien visades relevanta svar men vi insåg att undersökningen var lite för otydlig så vi valde att göra om enkäten och lägga till lite andra aspekter som inte fanns med från början. Det innebar att vi var tvungna att genomföra en pilotstudie till med den nya enkäten. Den andra pilotstudien och den nya enkäten var enligt testpersonerna bättre och enklare att förstå enligt testpersonerna som var samma individer under båda pilotundersökningarna plus några fler personer i pilotundersökning två. Pilotstudien genomfördes första gången med åtta individer och andra gången med tio individer i samma åldersgrupp som studien syftade att genomföras på. Efter pilotstudie två ändrade vi ingenting och enkäten bedömdes nu klar för datainsamling. (ibid., s. 35)

2.3.3 Genomförande

När val av ämne bestämts för uppsatsen genomfördes en litteratursökning inom ämnet för att få en inblick om vad som tidigare studeras. Olika databaser användes under litteratursökningen samt litteratur från GIH:s bibliotek (se bilaga 1). Efter ett godkännande av handledaren påbörjades genomförandet av studien. Efter ett godkännande av skolan där vi skulle genomföra studien åkte vi dit cirka två veckor senare för att genomföra datainsamlingen. Dag och tid bestämdes av skolan efter önskemål från oss. Enkätinsamlingen skedde efter avslutad idrottslektion och tog cirka tio minuter. Enkäten förklarades först muntlig och därefter fanns vi till hands i salen om eleverna hade någon fråga under

ifyllnadens gång. Eleverna ombads att sprida ut sig i salen för att själva svara på enkäten och inte bry sig om vad kompiserna bredvid svarade. När alla elever fyllt i enkäten och all data var insamlad var det dags för bearbetning av data.

2.4 Bearbetning av data

Enkäterna kodades i Excel. Därefter fördes dokumentet in i Statistica för att få fram resultatet (Ejlertsson 2005, s. 28). Vi använde oss av frekvenstabeller för att fram hur många procent det var på varje svarsalternativ (Olsson & Sörensen 2007, s. 154). I fråga 9 fick eleverna själva rangordna olika moment med en skala från 1 till 6. Utifrån medelvärdet från varje svarsalternativ rangordna vi svarsalternativen utifrån medelvärdena vilket presenterades i en tabell för att få en överblick. (Rudberg 1993, s. 34) Övriga svar vi fick fram presenterades med hjälp av cirkeldiagram och stapeldiagram. På så sätt speglades en helhetsbild på hur fördelningen såg ut i de olika frågorna (ibid., s. 22 f.; s. 42).

2.5 Bortfall

Studien genomfördes på tre klasser från årskurs nio och två klasser från årskurs åtta, totalt antal elever som kunde ställa upp i enkätundersökningen var 133 elever. Antal elever som var i skolan vid undersökningstillfällena var 124 elever vilket bidrog till att det externa bortfallet blev nio stycken elever. Utav de 124 elever som deltog var tre enkäter ej korrekt ifyllda på en av frågorna, vilket gav ett internt bortfall på tre elever. På den frågan med ett internt bortfall på tre elever besvarades frågan av 121 elever, i övriga frågor deltog samtliga 124 elever. (Ejlertsson 2005, s. 25)

2.6 Validitet

Att en studie har validitet innebär att den genomförda studiens enkätfrågor är ställda på ett sätt som gör att svaren blir de som studien avser att mäta (Ejlertsson 2005, s. 100). Enkäten förbereddes under en längre tid för att få fram svar med hög validitet som möjligt. Två pilotstudier genomfördes för att säkerställa att vi fick in de svar som syftar till att svara på undersökningens syfte och frågeställningar (Hassmén & Hassmén 2008, s. 137). Efter att två pilotstudier genomförts på cirka 10 personer och justeringar gjorts var enkäten som studien skulle använda sig av klar. Under datainsamlingen hade eleverna fritt fram att ställa frågor om

enkätfrågorna när som helst under undersökningen, vilken en del av elever gjorde. Till exempel frågade de om en specifik aktivitet som brännboll räknades som en friluftaktivitet. Vilket var bra istället för att eleverna tolkade frågor fel och på så sätt fick vi in fler svar som tolkats rätt. Eleverna fyllde i enkäten direkt efter att de genomfört ett tufft träningspass, vilket kan ha påverkat eleverna om de kände sig trötta eller omotiverade till att svara på enkäten. Tidpunkten var ingenting vi kunde påverka vilka kan ha försämrat validiteten (ibid., s. 139).

2.7 Reliabilitet

Reliabilitet innebär att om studien skulle genomföras igen under samma förhållanden skulle även resultatet bli detsamma. Reliabiliteten är beroende av att frågorna ställs på ett korrekt sätt, att frågorna är så pass bra ställda att eleverna förstår och att inte slumpen avgör svaret (Ejlertsson 2005, s. 102 ff.; Hassmén & Hassmén 2008, s.124). Om samma undersökning hade gjorts med samma förutsättningar, skola, elever, enkät, dag och under samma tidpunkt så skulle svaret åtminstone blivit likartat. Det är dock svårt att uppnå exakt samma förutsättningar. Vi fick tillgång till eleverna i mitten av veckan, på förmiddagar i slutet av deras idrottslektion eftersom det passade bäst för läraren. Läraren berättade redan innan lektionen att de sista 20 minuterna skulle avsättas för att besvara vår enkät. Med tanke på tiden som avsattes för att besvara enkäten behövde inte eleverna stressa för att hinna bli klar innan lektionen slutade däremot kan andra faktorer som elevens dagsform påverka. Det kan var allt från sömnbrist till bråk med kamrater som gör att eleverna väljer att svara på enkäten på ett visst sätt (ibid., s. 133). Hade någon ovanstående förutsättningar (skola, elever, dag, enkät, tid) förändrats eller skiljt sig hade resultatet kunnat bli annorlunda.

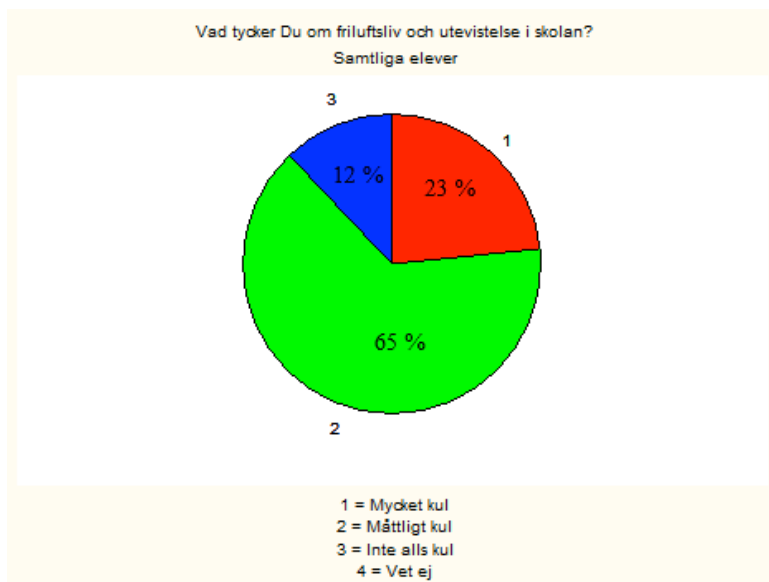
En anledning till ett reducerat bortfall kan bero på att vi som undersökare var närvarande vid insamlingen av data (Ejlertsson 2005, s. 27). Innan varje klass fick enkäten fick alla elever samma information, det var samma person som presenterade enkäten vid varje tillfälle. Informationen vi informerades om innan enkäten delades ut var alltid densamma och vi gick igenom det noggrant och det kan vara avgörande för hur eleverna svarade på frågorna (Hassmén & Hassmén 2008, s. 132). Vi påminde eleverna om att de fick fråga oss om det var något de undrade under ifyllnaden av enkäten.

Resultatet av studien speglar inte alla elever i högstadiet i Sverige eftersom vi gjort en fallstudie i Danderyds kommun. Skulle samma studie göras på alla elever i högstadiet i hela Sverige eller en annan ort skulle resultatet förmodligen inte bli detsamma. Därav generaliserar inte resultatet till hela Sveriges elever i högstadiet utan eleverna i Danderyds kommun vid den specifika tidpunkten.

3. Resultat

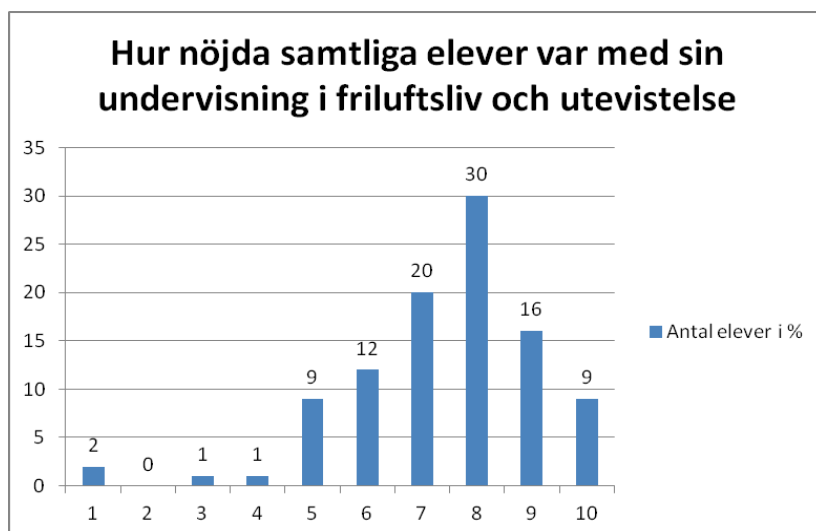
Totalt deltog 124 elever från fem klasser, varav 58 tjejer och 66 killar. De var mellan 25 och 30 elever i varje klass och de hade lektion i idrott och hälsa två till tre tillfällen i veckan beroende på om de valt till extra idrott genom elevens val. På frågan om eleverna ansåg om de hade tillgång till skog och natur i idrottsundervisningen svarade 94 % att de hade tillgång till det, 4 % svarade nej och 2 % visste inte (n = 124).

Inställningen till friluftsliv visade att 23 % av samtliga elever tyckte det var mycket kul, 65 % tyckte det var måttligt kul och 12 % tyckte inte alls att det var kul (se figur 2).

Figur 2 – n = 124. Elevernas inställning till friluftsliv.

På frågan på hur nöjda eleverna var med sin undervisning i friluftsliv och utevistelse visades att eleverna till största del var nöjda med sin undervisning (se figur 3).

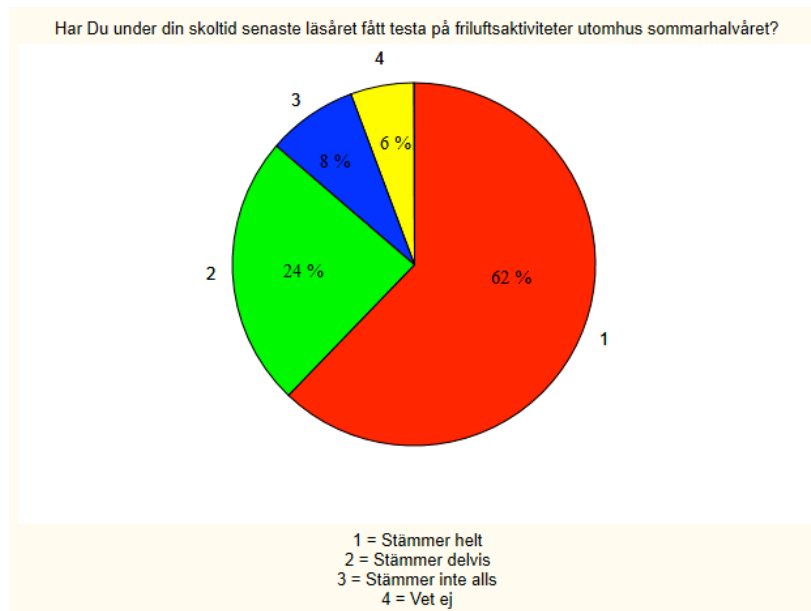

Figur 3 – n = 124. Samtliga elevers upplevelse om hur nöjda de var med sin undervisning i friluftsliv och utevistelse.

På frågan om elevernas uppskattning om antal friluftsdagar föregående läsår svarade 5 % av eleverna att de inte haft någon friluftsdag medan 68 % svarade att de haft 1 – 3 friluftsdagar och 28 % svarade att de haft 4 eller fler friluftsdagar föregående läsår. På frågan om eleverna utfört friluftaktiviteter i skolan utöver friluftsdagarna svarade 65 % ja, 14 % nej och 21 % visste inte om de haft friluftaktiviteter utöver friluftsdagarna.

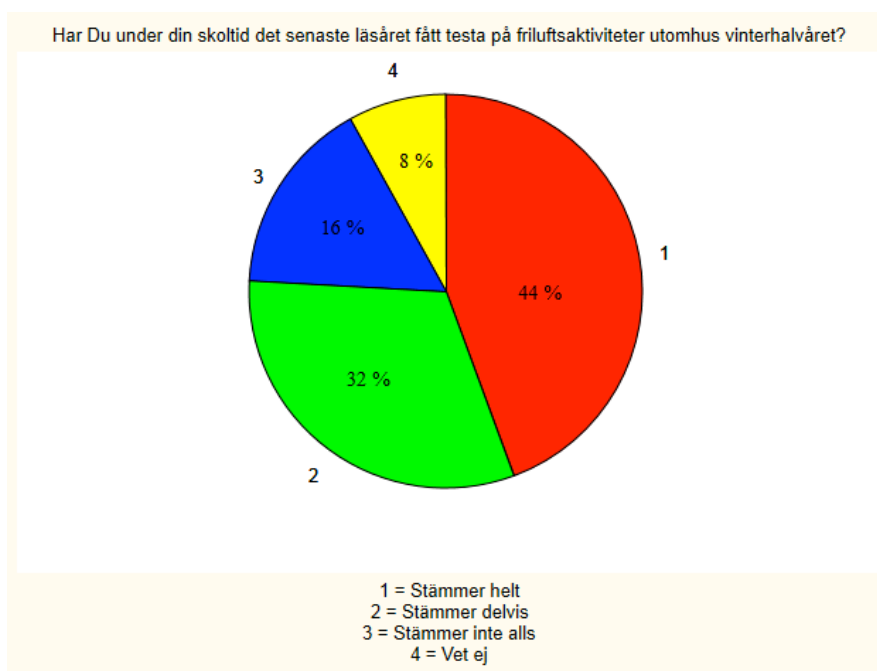
3.1 Vilka moment inom friluftsliv och utevistelse får eleverna prova på i sin idrottsundervisning utifrån kursplanen?

Majoriteten av eleverna ansåg att de fått prova på friluftaktiviteter under sommarhalvåret. Att det ”stämmer helt” ansåg 62 % av eleverna medan 8 % ansåg att det inte stämde och 6 % av eleverna visste inte om de haft friluftaktiviteter under sommarhalvåret. (se figur 4).

Figur 4 – $n = 124$. Elevernas upplevelse av friluftaktiviteter utomhus sommarhalvåret.

Bland samtliga elever ansåg 76 % att de i någon form fått ta del av friluftsliv och utevistelse under vinterhalvåret i skolan. Att det ”stämmer helt” ansåg 44 % av eleverna medan 16 % ansåg att det inte stämde och 8 % av eleverna visste inte om de haft friluftaktiviteter under vinterhalvåret (se figur 5).

Figur 5 – $n = 124$. Elevernas upplevelse av friluftslivsaktiviteter utomhus vinterhalvåret.

På frågan om eleverna fått lära sig vad de skulle göra om någon ramlade ner i vattnet och behövde hjälp under sommarhalvåret svarade 69 % att det ”stämmer helt”. Av samtliga elever ansåg 85 % av eleverna att de fått kunskap om det, medan 11 % inte upplevde att det stämde och 4 % visste inte (se figur 6).

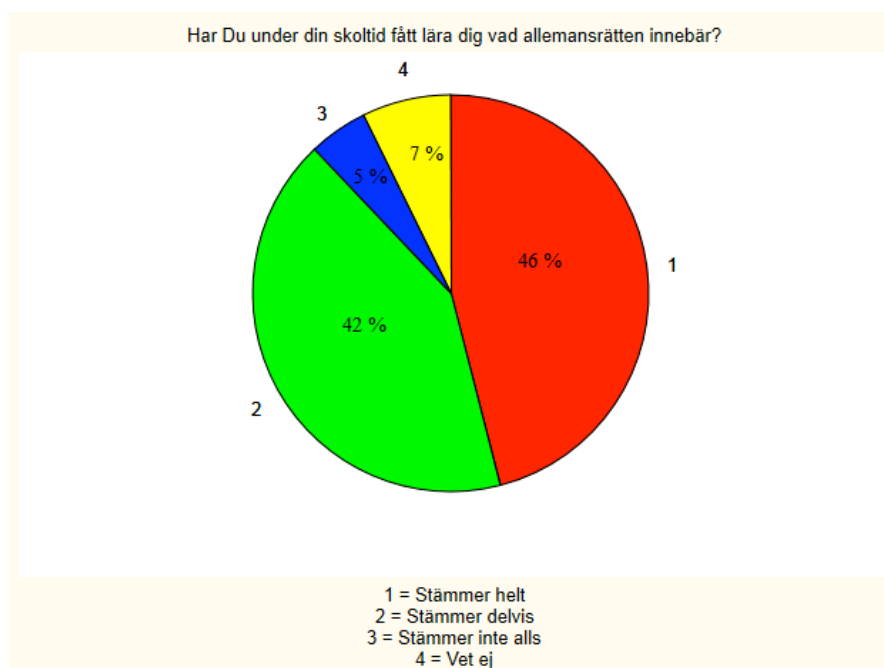
Figur 6 – $n = 124$. Elevernas upplevda kunskap om livräddning under sommarhalvåret.

Av samtliga elever uppskattade 96 % att de helt eller delvis fått lära sig vad de skulle göra om någon ramlade genom isen och behövde hjälp under vinterhalvåret. Endast 4 % höll inte med eller visste inte (se figur 7).

Figur 7 – $n = 124$. Elevernas upplevda kunskap om livräddning under vinterhalvåret.

Samtliga elever upplever att de till viss del känner till allemansrätten. Totalt ansåg 88 % att de helt eller delvis fått lära sig om vad allemansrätten innebär, endast 12 % höll inte med eller visste inte (se figur 8).

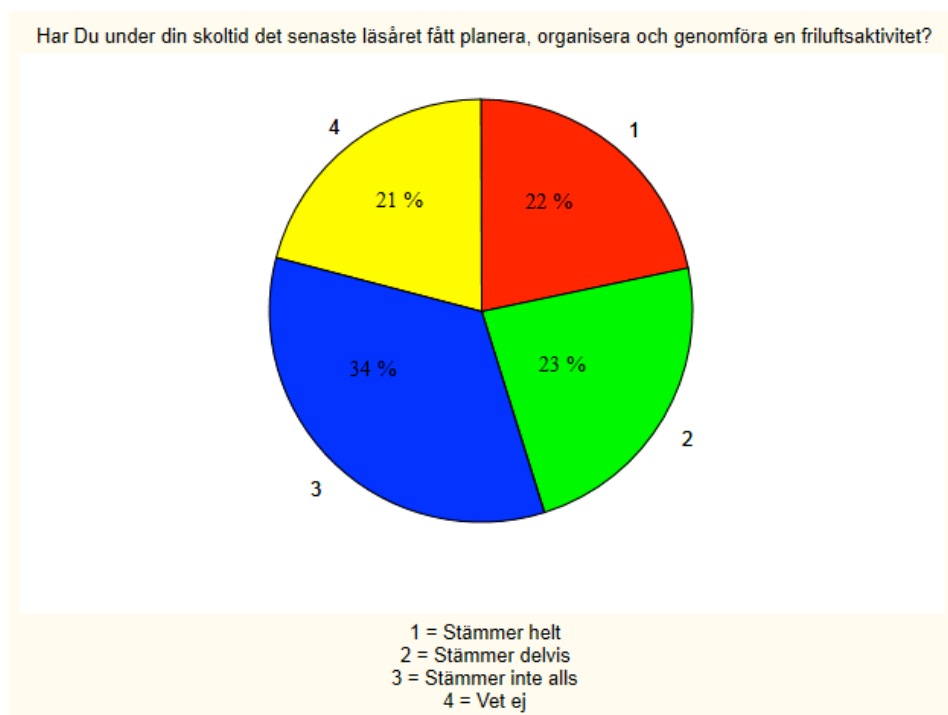
Figur 8 – $n = 124$. Elevernas upplevda kunskap om allemansrätten.

100 % av samtliga elever ansåg att de hade fått kunskap om att kunna orientera sig i okända miljöer med hjälp av karta och andra hjälpmedel (se figur 9).

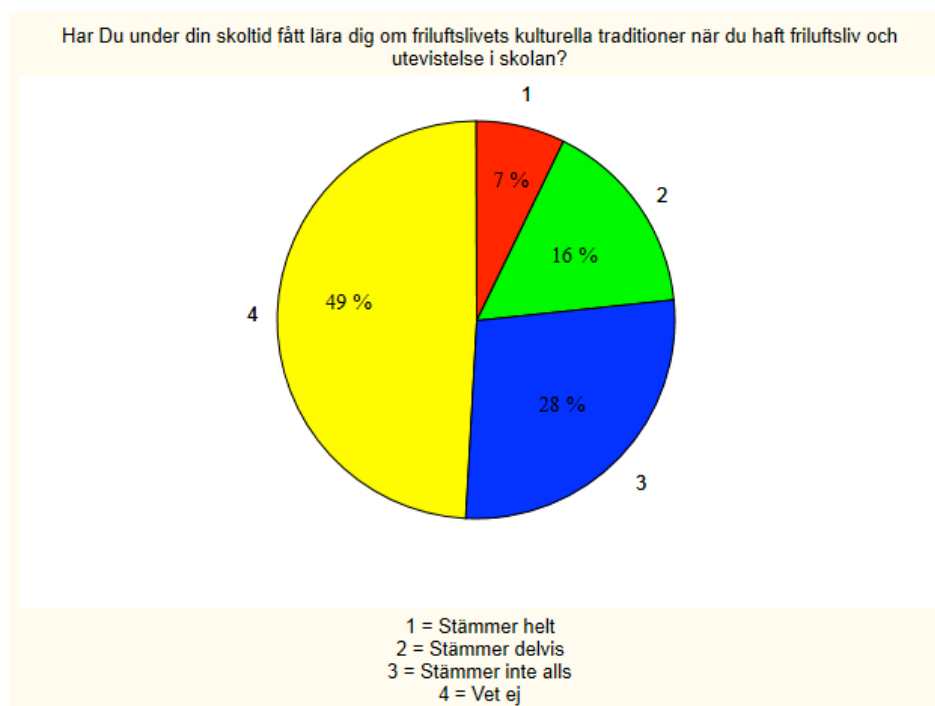
Figur 9 – n = 124. Elevernas upplevda kunskap om orientering.

Att planera, organisera och genomföra en friluftslivsaktivitet visade sig att samtliga elever känner sig osäkra på. Av samtliga elever visade det sig att 34 % upplevde att de inte fått prova på att planera, organisera eller genomföra en friluftslivsaktivitet och 21 % av eleverna visste inte. Totalt visade det sig att 55 % av eleverna inte fått prova på momentet medan 45 % av eleverna ansåg till viss del eller helt fått prova på momentet (se figur 10).

Figur 10 – n = 124. Elevernas upplevda kunskap om att fått planera, organisera och genomföra en friluftslivsaktivitet.

Totalt svarade 7 % av samtliga elever att momentet kulturella traditioner utifrån friluftsliv och utevistelse ”stämmer helt” i deras undervisning. Av samtliga elever upplevde 49 % att de inte visste om de fått lära sig det. Av samtliga elever upplevde 23 % att de delvis eller helt fått ta del av momentet medan 77 % av eleverna inte tyckte det eller inte visste (se figur 11).

Figur 11 – n = 124. Elevernas upplevda kunskap om friluftslivets kulturella traditioner.

3.2 Hur ser de inbördes förhållanden ut mellan momenten inom friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen enligt eleverna?

Eleverna fick rangordna varje moment med siffran 1 – 6 där siffran 6 betydde att det momentet haft störst plats och siffran 1 betydde att det momentet haft minst plats i undervisningen.

Samtliga elever ansåg att orientering med olika hjälpmedel var det moment inom friluftsliv och utevistelse som fick störst plats i idrottsundervisningen. Minst plats ansåg eleverna de fick till att själva planera, organisera och genomföra en friluftaktivitet (se tabell 1). Resultatet har rangordnats utgår från svarsalternativens median.

Tabell 1 – n = 121. Elevernas rangordning på momenten inom friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen.

Olika moment inom friluftsliv och utevistelse	Samtliga elever
Friluftaktiviteter under sommarhalvåret	5
Friluftaktiviteter under vinterhalvåret	3
Livräddning i och vid vatten sommarhalvåret	2
Livräddning i och vid vatten vinterhalvåret	4
Orientering med olika hjälpmedel	6
Själv planera, organisera och genomföra en friluftsdag	1

3.3 Sammanfattning

Resultatet visade att de flesta elever upplever att de fått prova på samtliga moment inom friluftsliv och utevistelse i skolan enligt Lgr 11. Eleverna fick till största del ta lärdom av orientering i okänd miljö med olika hjälpmedel. Även andra moment inom friluftsliv såsom livräddning under olika årstider fick eleverna ta del av men inte i lika stor utsträckning. De moment som eleverna upplevde de fått prova på minst var att själva planera, organisera och genomföra en friluftaktivitet samt friluftslivets kulturella traditioner.

4. Diskussion och analys

Klasserna visade sig bestå av 25 – 30 elever i varje klass och hade idrott två till tre gånger i veckan beroende på om de valt extra idrott genom elevens val. Trots storlekarna på klasserna upplevde eleverna i vår studie att skolan lyckats engagera de flesta elever inom momentet friluftsliv och utevistelse. Dels kan det bero på elevernas inställning till friluftsliv och utevistelse, skolans geografiska läge med skog och natur på gångavstånd och antal idrottslektioner i veckan (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.).

Tidigare forskning har visat att friluftsliv inte bedrivs i tillräcklig utsträckning i svenska skolor (Backman 2010, s.86). Det har sagts att läroplanerna varit för otydliga och därför har lärarna inte vetat hur de ska tolka formuleringarna (ibid., s. 274 ff.). Enligt vår studie visar det sig att eleverna fått prova på samtliga moment inom friluftsliv och utevistelse men i olika utsträckningar. Eleverna har fått prova på friluftaktiviteterna både vinter- och sommartid och det kan bero Danderyds kommun består av bra skogs och naturområden som ger skolorna förutsättningar att bedriva friluftaktiviteter i närområde (Danderyds kommun; Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.).

Eleverna som besvarade studien ansåg att klasserna är i en hanterbar storlek, de har gott om tid för idrott i skolan, tillgång till natur och en positiv inställning till friluftsliv och utevistelse i skolan. Utgår vi från elevernas svar i studien och kopplar ihop det med ramfaktorteorin visar studien att ramar och processer utifrån klasstorlek, antal lektioner i idrott och hälsa, tillgång till skog och natur samt inställningen för friluftsliv och utevistelse hos eleverna är positiva och hjälper läraren att lyckas med resultatet. (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.)

Undersökningen visade att den friluftaktivitet som eleverna fått genomföra mest under lektionstid var orientering med karta och andra hjälpmedel. Alla elever som deltog i studien ansåg att de fått prova på att orientera i okända miljöer. Att orientering är den vanligaste undervisningsformen för friluftsliv och utevistelse har tidigare visats (Backman 2004a, s. 33). Anledningen till det tror vi är för att det är en friluftaktivitet som de flesta elever och lärare tolkar som friluftsliv och utevistelse. Lärare har en begränsad tid för idrottslektionen vilket styr och begränsar lektionsinnehållet. Orientering är en friluftaktivitet som går att genomföra på en lektionstid på cirka 60 minuter. Andra friluftaktivitet exempelvis vandring styrs av andra tidsramar som kräver längre undervisningstid och är därför inte lika lätt att genomföra

under en vanlig lektion i idrott och hälsa. (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.; Lindblad, Linde & Naeslund 1990, s. 93) Det går även att använda orientering som aktivitet i andra miljöer än skogsmiljöer. Exempelvis kan innerstadsskolor även undervisa i stadsorientering. Historiskt sett har orientering som moment inom friluftsliv och utevistelse varit ett hjälpmedel för att överleva och hitta i naturen (Sandahl 2005, s. 78).

En annan anledning till varför lärarna mest inriktar sig mot orientering inom momentet friluftsliv och utevistelse kan bero på att de inte känner till några andra friluftaktiviteter än orientering och känner sig osäkra på vad som ingår i friluftsliv och utevistelse. Precis som Backman (2010, s. 86) visar vår studie att orientering är det moment som förekommer oftast vilket kan leda till att bedömningen baserar sig på kunskap i orientering istället för moment friluftsliv och utevistelse i helhet. Resultatet i studien behöver inte spegla elevernas kunskapsnivåer inom orientering från endast högstadiet, kunskapen kan ha kommit långt innan från skolans reformer.

Andra friluftaktiviteter som exempelvis vandring, tältningen, skidåkning, skridskoåkning eller att bara vistas i naturen kan uppfattas kräva längre tid för att hinna med under en lektionstid (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.; Lindblad, Linde & Naeslund 1990, s. 93). Därav kan aktiviteterna uppfattas passa bättre på avsatta dagar som friluftsdagar. Det är ett perfekt tillfälle för lärare att integrera idrottsundervisningen med andra ämnen genom till exempel en orienteringstipspromenad med matematiska frågor eller ifrån ett annat skolämne (Svenning 2001, s. 20). Nackdelen med friluftsdagar kan vara att lärarna inte vet skillnaden på utomhusaktivitet och friluftaktivitet (ibid.). Vissa ser fotboll utomhus som en friluftaktivitet och det är ofta ett alternativ att välja under en friluftsdag. Studien visar att 68 % av eleverna svarade att de haft en till tre friluftsdagar föregående år. Aktiviteter som eleverna provat på under friluftslivsdagarna var bland annat vandra och paddla kanot under sommartid, och skridskoåkning med isvak och skidåkning under vintertid. Det går att koppla ihop med det Backman (2004b, s. 185) säger om att de mer komplicerade aktiviteterna genomförs på friluftsdagar. Dock har eleverna flera friluftsdagar per läsår och hinner på så sätt få prova mycket (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff).

Eleverna uppskattade själva att de fått prova på de flesta kunskapsmål som läroplanen vill att elever i högstadiet ska få ta del av. Ett moment som eleverna dock var osäkra på var kunskap om den kulturella traditionen i svenskt friluftsliv. Det anser vi är ett viktigt moment som

ligger till grund för att föra den kulturella traditionen vidare så att den inte glöms bort. Förr i tiden var det vanligare att barn och ungdomar var ute och lekte i naturen, idag väljer barn mer istället att sitta inne med dagens tekniker. Samhället började urbaniseras genom att folk började flytta in till städerna. (Sundberg & Öhman 2008, s. 111 f.) Idag går utvecklingen ännu mer i teknikens tecken. Tidigare användes naturen som semester för att komma bort ifrån städerna. Utvecklingen idag har gått till mer utmanande friluftsliv. Idag är inte alltid längdskidåkning tillräckligt, det är mer alpinism som gäller. Folk åker längre och längre bort för att bedriva friluftaktiviteter. Ofta blir det mer utmanande och tävlingsinriktade. (Nilsson 2007, s. 141) Engström (1972, s. 87 f.) visade i sin studie att en tredjedel av eleverna hade åkt längdskidor, slalom och skridskor minst tio gånger det senaste året. Även där ser vi en minskning av friluftsliv jämförelse med dagens samhälle. Ofta är ovanstående aktiviteter svåra att planera in i skolundervisningen och för dyra för att genomföra (Lindblad, Linde & Naeslund 1990, s. 93). Enligt Backman (2011, s. 2) genomförs flest aktiviteter som kräver så lite utrustning som möjligt i skolundervisningen. I studien kan slutsatsen dras att eleverna på skolan fått prova på många olika aktiviteter både på skoltid och under friluftsdagar.

Skolan vi genomfört vår studie på tillhör inte en landsortsskola men har liknande skogs och naturrelaterade förutsättningar, vilket enligt tidigare forskning har visat sig positivt utifrån läroplanens uppfyllelse mål i momentet friluftsliv och utevistelse (Al-Abdi 1984, s. 15 ff.). Skolor som är placerade nära skog och natur upplevs ha mer friluftslivsundervisning och 94 % av eleverna i studien svarade att de hade tillgång till skog och natur i sin undervisning (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.). Vi kan inte säga att skolan vi undersökt har mer friluftslivsundervisning än en innerstadsskola, men vi kan konstatera att eleverna upplever att de uppnår läroplanens kunskapsmål vilket tidigare forskning inte visat. En anledning till att eleverna som genomförde studien får prova på olika moment som skidåkning, skridskoåkning kan vara för att Danderyds kommun har gett förutsättningar till att det vintertid finns preparerade spår och rinkar för barnen att åka på. Det kan även bidra till att eleverna provar det själva vid sidan av skolan. På sommaren finns vandringsleder, motionsspår och badplatser som passar både barn och vuxna enligt Danderyds kommun, det kan vara en anledning till varför friluftsliv bedrivs på ett bra sätt på denna skola och eleverna känner sig nöjda. Enligt Backman (2010, s. 86) tolkade lärarna kursplanen som att undervisningen i friluftsliv var tvunget att bedrivas ute i naturen och långt från civilisationen. Kanske hade resultatet på studien blivit annorlunda om skolan låg annorlunda geografiskt (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.). Skolan ligger placerad med närhet till skogsmiljöer och i princip alla elever ansåg

att skolan låg placerad på ett sätt som gjorde att de hade tillgång till skog och natur i sin undervisning (ibid.).

Undersökningen visade att eleverna i högsta grad var nöjda med undervisningen i friluftsliv och utevistelse. Utifrån vad tidigare forskning visat ser resultatet inte alls likadant ut. Vårt resultat visar tvärtemot. Det verkar som eleverna vi undersökt är förhållandevis nöjda med sin idrottsundervisning och momentet friluftsliv och utevistelse. Det tror vi kan bero på att eleverna får en varierad undervisning med olika friluftaktiviteter. Det kan även bero på att skolan på sina friluftsdagar använder dagarna till att göra något roligt och spännande i naturen istället för något som eleverna inte inspireras av. Det gäller att motivera eleverna till att få ett intresserade för ämnet.

Utifrån den positiva position friluftsliv och utevistelse har hos eleverna i årskurs åtta och nio på skolan i Danderyds kommun tolkar vi att resultatet är rimligt. Lärarna hade bra förutsättningar då skolan ligger geografiskt bra utifrån moment friluftsliv och utevistelse med skog och natur i närheten samt en bra inställning från eleverna. Att eleverna var nöjda med sin undervisning i friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen känns naturligt. Lärarna på skolan har goda förutsättningar för att lyckas med resultatet utifrån ramfaktorteorin. (Lindblad & Sahlström 1999, s. 73 ff.; Lindblad, Linde & Naeslund 1990, s. 93)

4.2 Framtidsperspektiv

I framtiden hoppas vi på att momentet friluftsliv och utevistelse stärks. I och med att friluftsliv och utevistelse precis som i tidigare läroplaner från 1960 och 1969 blivit tydligare i nya läroplanen 2011 hoppas vi att skolorna och lärarna gör något förnuftigt av det. Lärare kommer alltid tolka läroplanerna olika vilket kommer leda till varierad undervisning av friluftsliv och utevistelse. Vissa lärare kommer tolka som att friluftsliv och utevistelse måste bedrivas i naturen medan andra lärare kommer ta in friluftslivet till gymnastiksalen. Friluftsliv kommer aldrig brukas som det gjorde förr i tiden när människan var beroende av naturen för att överleva. Skolans placering kommer förmodligen alltid spela roll för i vilken grad friluftsliv och utevistelse som är möjlig. Skolor som har närhet till skog och natur kommer säkerligen bedriva mer friluftsliv och utevistelse i skolan. En förhoppning är att även innerstadsskolor kan hitta på något för att ge eleverna någon form av friluftslivserfarenhet. Friluftslivets utveckling går framåt som allt annat i samhället. Men vi hoppas att det kan

utvecklas aktiviteter som inte kräver extrema kostnader eller tid så att skolor som inte har resurser som närmiljö eller ekonomi till exempelvis skidresor även får en chans att bedriva friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen. Friluftsliv ska vara något okomplicerat och stressfritt för alla att uppleva.

4.3 Slutsats

Studien påvisar att de flesta eleverna upplever att de får prova på samtliga kunskapsmål inom momentet friluftsliv och utevistelse enligt Lgr11. Precis som tidigare forskning visar får eleverna till största del ta lärdom om orientering i okänd miljö med olika hjälpmedel. Även andra moment inom friluftsliv såsom livräddning under olika årstider får eleverna ta del av. De moment som eleverna upplevde fått minst kunskap om var att själva planera, organisera och genomföra en friluftaktivitet samt friluftslivets kulturella traditioner. Lärarna på skolan har bra förutsättningar för att kunna undervisa friluftsliv utifrån kursplanens krav utifrån deras geografiska läge. Studiens resultat visar att skolan och eleverna har lyckats med undervisningen i friluftsliv och utevistelse utifrån Lgr 11.

Käll- och litteraturförteckning

Al-Abdi, A-M. (1984). *Friluftsverksamheten i innerstadens gymnasieskolor: En undersökning av hur friluftsverksamhetens mål förverkligas i gymnasieskolan i Stockholms innerstad*, Linköping; Linköpings universitet

Al-Abdi, A-M. (1990). *Friluftsverksamheten i landsortsskolor: En undersökning av hur friluftsverksamhetens mål förverkligas i gymnasieskolor i mindre orter i Sverige* Stockholm: Svenska kommunförbundets tryckeri

Aronsson, L. (2008). Rörlighet och naturturism. I: Sandell. K, Sörlin. S. (red.). *Friluftshistoria: Från "härdande friluftsliv" till ekoturism och miljöpedagogik*. Stockholm: Carlsson. S. 209-223.

Backman, E. (2004 a). *Är det inne att vara ute? – en studie av friluftaktiviteter bland ungdomar*. Rapport nr 3 i serien Skola-Idrott-Hälsa. Idrottshögskolan i Stockholm.

Backman, E. (2004 b). Friluftsliv i grundskolan. I: Larsson. H, Redelius. K. (red.). *Mellan nytta och nöje – Bilder av ämnet idrott och hälsa*. Stockholm: Edita Norstedts tryckeri, s. 173-188.

Backman, E. (2010). *Friluftsliv in Swedish Physical Education – a Struggle of Values. Educational and Sociological Perspectives*. Stockholm: Stockholms universitet.

Backman, E. (2011). *Friluftsliv: a contribution to equity and democracy in Swedish Physical Education? An analysis of codes in Swedish Physical Education curricula*. Stockholm: Stockholms universitet, s. 269-288.

Bengtsson, B. (2004). *Allemansrätten: Vad säger lagen?.* Stockholm: Tryckindustri.

Dahllöf, U. (1967). *Skoldifferentiering och undervisningsförlopp*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

- Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik* . 2. [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Engström, L-M. (1972). *Idrott på fritid. En enkätstudie bland elever i årskurs 8*. Lärarhögskolan i Stockholm, Pedagogiska institutet.
- Eskilsson, L. (2008). Fritid och demokratisering. I: Sandell, K, Sörlin, S. (red). *Friluftshistoria: Från "hårdande friluftsliv" till ekoturism och miljöpedagogik*. Stockholm: Carlsson. S. 67-83.
- Hassmén, N. Hassmén, P. (2008) *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Johansson, B. & Svedner, P-O. (2010). *Examensarbetet i lärarutbildningen*. 5. uppl. Uppsala: Kunskapsföretaget.
- Lindblad, S., Linde, G. & Naeslund, L. (1999). *Ramfaktorteori och praktiskt förnuft*. Pedagogisk forskning i Sverige.
- Lindblad, S. & Sahlström, F. (1999). *Gamla mönster och nya gränser – om ramfaktorer och klassrumsinteraktion*. Pedagogisk forskning i Sverige.
- Nilsson, J., Kraepelien – Strid, E. & Seger, J. (2007). Friluftsliv och naturmiljöaktivitet i skolan. I: Larsson, H, Meckbach, J. (red.). *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber AB. S. 154-163.
- Nilsson, J. (2007). Friluftsliv – en begreppsproblematisering. I: Larsson, H. & Meckbach, J. (red.). *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber AB. S. 141-153.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2007). *Forskningsprocessen – Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber AB.

Palmberg, I. & Kuru, J. (2000). Journal of Environmental Education. *Outdoor Activities as a Basis for Environmental Responsibility*, vol. 31(4), s. 32-36.

Rantatalo, P. (2008). Skogsmulleskolan. I: Sandell, K, Sörlin, S. (red.). *Friluftshistoria: Från "härdande friluftslif" till ekoturism och miljöpedagogik*. Stockholm: Carlsson. S. 138-155.

Rudberg, B. (1993). *Statistik*. Stockholm: Studentlitteratur.

Sandhal, B. (2005). *Ett ämne för alla? – Normer och praktik i grundskolans idrottsundervisning 1962-2002*. Diss. Stockholm: Carlsson

Sandell, K. & Sörlin, S. (2008). Inledning. I: Sandell, K, Sörlin, S. (red.). *Friluftshistoria: Från "härdande friluftslif" till ekoturism och miljöpedagogik*. Stockholm: Carlsson. S. 10-15, 206-208.

Sandell, K. & Sörlin, S. (2008). Naturen som ungdomsfostrare. I: Sandell, K, Sörlin, S. (red.). *Friluftshistoria: Från "härdande friluftslif" till ekoturism och miljöpedagogik*. Stockholm: Carlsson. S. 27-47.

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Sundberg, M. & Öhman, J. (2008). Hälsa och livskvalitet. I: Sandell, K, Sörlin, S. (red.). *Friluftshistoria: Från "härdande friluftslif" till ekoturism och miljöpedagogik*. Stockholm: Carlsson. S. 102-117.

Trost, J. (2007). *Att skriva uppsats med akribi* . 3., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Svenning, S. (2001). *Rapport om "friluftsverksamheten i skolan"* Skolverket, Dnr 2000:897

Elektroniska källor

Regeringskansliet. (1999). *Statens stöd till friluftsliv och främjandeorganisationer.*

<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/1903> [2013-08-28]

Regeringskansliet. (2009). *Framtidens friluftsliv.*

<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/149749> [2013-08-29]

Danderyds kommun

<http://www.danderyd.se/Kommun--politik/> [2013-08-22]

<http://www.danderyd.se/sv/Uppleva--gora/Idrott-motion-och-friluftsliv/> [2013-08-22]

<http://www.danderyd.se/sv/Uppleva--gora/Foreningsregister/> [2013-08-22]

Bilaga 1

Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Studien avser att undersöka om högstadiel elever får prova på friluftsliv och utevistelse i sin idrottsundervisning utifrån kunskapsmålen i Lgr 11 samt hur nöjda de är med momentet friluftsliv och utevistelse.

Frågeställningar:

- Vilka moment inom ämnet friluftsliv och utevistelse får eleverna prova på i sin idrottsundervisning utifrån kursplanen?
- Hur ser de inbördes förhållanden ut mellan momenten inom friluftsliv och utevistelse i idrottsundervisningen enligt eleverna?

Vilka sökord har du använt?

Friluftsliv, outdoor activities, physical education, student, friluftsliv in school, outdoor activities in school, physical education in school,

Var har du sökt?

Ebsco, Google Scholar, litteratur i GIH's bibliotek, skolverket.

Sökningar som gav relevant resultat

Ebsco: Friluftsliv, school, student. Outdoor activities, school, student. Physical education, school.

Google Scholar: Friluftsliv, school, student. Outdoor activities, school, student. Physical education, school.

Kommentarer

Vi har hittat mycket av litteraturer i andra referenslistor. De första artiklarna har vi hittat via sökningar i Ebsco och Google Scholar därefter har vi jobbat oss vidare från artiklarnas referenslistor. GIH's bibliotek har även varit till stor hjälp.

Bilaga 2

Hej!

Vi är två lärarstudenter från Gymnastik och idrottshögskolan (GIH) i Stockholm som studerar till lärare i idrott och hälsa. Vi skriver nu vårt examenarbete där vi studerar hur eleverna upplever friluftsliv och utevistelse på skoltid. En enkätundersökning kommer att ske för att samla in data till vår studie och vi har önskemål om att få genomföra enkätundersökning bland elever i årskurs nio på er skola. Det är frivilligt att svara på enkäten för eleverna och den är anonym. Det vi behöver från er är tillgång till eleverna och 20 minuter avsatt tid av undervisningen för eleverna att fylla i enkäten under vecka 36. Naturligtvis vid en tid ni väljer. Undersökningen kommer endast att behandlas av oss lärarstudenter och handledare på GIH. Vi hör av oss inom några dagar för att se om ni accepterar detta.

Tack för hjälpen!

Med vänlig hälsning

Linda Borg
XXXXXXXX@hotmail.com

Sabina Magnusson
XXXXXXXX@hotmail.com

Handledare:
Rolf Carlson
XXXXXXXX@gih.se

Bilaga 3

Hej!

Vi är två lärarstudenter från Gymnastik och idrottshögskolan (GIH) i Stockholm som studerar till lärare i idrott och hälsa. Vi skriver nu vårt examenarbete där vi studerar hur eleverna upplever friluftsliv och utevistelse på skoltid. En enkätundersökning kommer att ske för att samla in data till vår studie och vi har önskemål om att få genomföra enkätundersökning bland elever i årskurs nio på XXXXXX. Det är frivilligt att svara på enkäten för eleverna och den är anonym. Undersökningen kommer endast att behandlas av oss lärarstudenter och handledare på GIH och kommer därefter att förstöras.

Datainsamlingen kommer att ske vecka 36. Om ni INTE vill att ert barn ska delta i vår studie ber vi er kontakta oss innan.

Tack på förhand!

Med vänlig hälsning

Linda Borg
XXXXXXXX@hotmail.com

Sabina Magnusson
XXXXXXXX@hotmail.com

Handledare:
Rolf Carlson
XXXXXXXX@gih.se

Bilaga 4

Hej!

Vi är två studenter från Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm som studerar till lärare i idrott och hälsa. Vi skriver nu vårt examensarbete om friluftsliv i skolan och skulle uppskatta Er hjälp genom att svara på den här enkäten. Det är frivilligt att medverka, Du är anonym och enkäten kommer förstöras när uppsatsen är klar.

Tack för Din medverkan!

/Sabina och Linda

Linda Borg
XXXXXXXX@hotmail.com

Sabina Magnusson
XXXXXXXX@hotmail.com

6. Hur väl stämmer nedanstående kunskapsmål om friluftsliv och utevistelse in på din undervisning i skolan?

a) Har Du under din skoltid senaste läsåret fått testa på friluftaktiviteter utomhus sommarhalvåret (när det är bar mark)?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

Om det stämmer, vilka: _____

_____

b) Har Du under din skoltid det senaste läsåret fått testa på friluftaktiviteter utomhus vinterhalvåret?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

Om ja, vilka: _____

_____

c) Har Du under din skoltid fått lära dig vad du ska göra om någon ramlar ner i vattnet och behöver hjälp under sommarhalvåret?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

d) Har Du under din skoltid fått lära dig vad du ska göra om någon ramlar genom isen och behöver hjälp under vinterhalvåret?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

e) Har Du under din skoltid fått lära dig vad allemansrätten innebär?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

f) Har Du under din skoltid fått lära dig att orientera i okända miljöer med hjälp av karta och andra hjälpmedel?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

g) Har Du under din skoltid det senaste läsåret fått planera, organisera och genomföra en friluftaktivitet?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

Om ja, vilken/vilka aktiviteter: _____

_____

h) Har Du under din skoltid fått lära dig om friluftslivets kulturella traditioner när du haft friluftsliv och utevistelse i skolan?

Stämmer helt   Stämmer delvis   Stämmer inte alls   Vet ej

Om ja, vad: _____

7. Hur många **friluftsdagar** hade Du under din skolgång föregående läsår?

0   1-3   4 eller fler

8. Har Du under din skoltid utfört friluftaktiviteter i skolan utöver friluftsdagarna?

Ja   Nej   Vet ej

9. Hur stort utrymme har de olika momenten inom friluftsliv och utevistelse haft i Din undervisning?

Rangordna varje moment med siffran 1-6. Siffran 6 betyder att det momentet haft störst del och siffran 1 betyder att det momentet haft minst del i Din undervisning. Alla siffror ska finnas med, Du kan inte skriva samma siffra två gånger utan varje siffra ska finnas med en gång.

Friluftaktiviteter under sommarhalvåret _____

Friluftaktiviteter under vinterhalvåret _____

Livräddning i och vid vatten sommarhalvåret _____

Livräddning i och vid vatten vinterhalvåret _____

Orientering med olika hjälpmedel _____

Själv planera, organisera och genomföra en friluftaktivitet _____

10. Hur nöjd är Du med din undervisning i friluftsliv och utevistelse i skolan? På en skala 1 – 10 där 10 betyder att du är nöjd och 1 betyder att du inte är nöjd.

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Tack för hjälpen! 😊